

A [fényképészként ismert Balázs Attila](#) néhány hónappal ezelőtt hozta létre a [Civilek az Örökségért Mozgalmat](#), célja az épített örökség megőrzése.

Civilként sajátos eszközökkel mozgósít, illetve hívja fel a figyelmet a város régi házainak, épületeinek a megóvására, [szakszerű átalakítására és -építésére](#).

Attila nincs egyedül, hiszen több fiatal építész és értelmiségi is támogatja a háttérből – mint sok más udvarhelyinek, szívügye, hogy a történelmi városközpont épületei megőrződjenek az utókornak.

A városközpont történelmi övezete a Kossuth Lajos utca végétől a központon át a Bethlen Gábor utca a kórházig, a Szentimre utca tetejétől a Barátok templomáig tart, helyel-közzel az Orbán Balázs utca is beleszámít. Ebben a térben a házak több mint fele, majdnem kétharmada része az épített örökségnek. Kisváros vagyunk, nem bővelkedünk nagyon értékes épületekben, de amink van, azt kellene megőrizni.

Lerontották a bennük élők

Székelyudvarhely régi házainak egy részébe az ötvenes évektől olyan bérlők költöztek, akiket nem igazán érdekelt az épület sorsa, ezért tönkrementek – Attila szerint vannak nagyon jó példák arra is, hogy ha valaki visszakapja a régi házát, akkor azt szakszerűen újíttatta fel. Példaként a Református Kollégiumot említi, amit a felújításkor fiatal udvarhelyi építészek is folyamatosan felügyeltek, még az állásokra is felmásztak.

„Nagyon rossz példák a nyílászárók és a kirakatok között vannak – mondja Attila, pedig nem igaz, hogy nem lehet szépen megcsinálni, mert jó példának ott vannak a Kossuth utcában is a fakirakatok, a fával burkolt homlokzatok. A szakemberek szerint ott maradtak meg a régi faluképek, régi házak, ahol elszigeteltség, szegénység volt. Mi viszont kényelmesek vagyunk, szeretünk a kényelmünkre tenni, mert könnyebb egy szép fatornácot befalazni, beüvegezni, mintsem felújítani.”

Ahány ház, annyi szokás

Attila ismeretei szerint a hagyományos székely házak frontjai a hatvanas évekig általában két ablakosak és zsalugáteresek voltak – akkor indult meg az a „hullám”, hogy a két ablakból egy lett. A rendszerváltás után az új szigetelésekkel is sok kárt okoztak, mert az épület patináját, stukkóit leverték, eltakarták – az nem tudatosult, hogy nem tehetnek meg bármit tulajdonosok az épülettel csak azért, mert az övék.

Hány fecske kell egy tavaszhoz? [Ablak a múltból](#)

Balázs Attila újabban olyan fotómontázsokat készít, amik az [Ablak a múltból](#) ihletődtek. A régi kép egy részét ráhelyezi a mostani, ugyanabból a szögből készített fotóra – például az egykori Magyar Királyi Törvényszék, a mostani bíróság épületéről is készült ilyen montázs.

„Azt kellene tudatosítani, hogy a régi ház értékes. Falun is halljuk, hogy lebontják, mert szégyen, hogy régi, ezért a hetvenes-nyolcvanas években sokat lebontottak, most meg sajnálják. Kezdenek ráeszmélni arra, hogy a múltból átmentett értékeket érdemes megőrizni – de ne értsen félre senki, nem arra kell gondolni, hogy este székely harisnyában és lájbiban kéne lejönni kocsmázni” – jegyzi meg viccesen.

Az egyik Bethlen Gábor utcai házbontásra utalva, Attila szerint meg lehet úgy oldani az ilyen helyzetet, mint európai nagyvárosokban, hogy lebontanak úgy régi bérházat, hogy a frontja megmarad, belülről nekitervezik az új épületet.

„Kellenek modern épületek, de ha van egy egybefüggő régi utcarészünk, akkor azt meg kell őrizni, ne összevissza építsünk, mert nem tesz jót a városnak. Vagy az a példa is jó erre, hogy van maga az ablaktok – a külső részét megtartják, a belsőt kicserélik korszerű, jól szigetelő, termo-ablakra.”

Sírunk, hogy nem jönnek a turisták, de...

Ami az eredményeket illeti, Attila szerint a tavaszi akciójukkal iskerült civilizáltan elérniük, hogy [a Patkóban legyen ásatás](#)

: „Nem valakit szidtunk, hanem javaslatokat ajánlottunk, pozitív példát hoztunk. Ugyanezt szeretnénk a

[lámpatestekkel](#)

és a

[címerekkel](#)

is, mert ugyan lehet, hogy problémát okoz a mindenkori hatalom számára visszatenni az öt címet a Patkóba, de ha visszatesznek négyet és tiltakozásképpen üresen marad az ötödiknek a helye, törvényes és egyben tiltakozás is”.

A régi házaknak lelke van

2013. december 12. csütörtök, 22:59

Figyelem!

